

gjøre saa store Indvendinger imod Skoleanordningen af 1814, synes mange Gange at glemme, at den ikke nu er uforandret saaledes, som den var, da den udkom, idet den ved forskjellige Lovbud er bleven omændret efter Tidens og Befolkningens Ønsker. Jeg vil blot nævne en Bog, som har forvoldt mange tungnemme Børn en stor Plage, og som var til stort Besvær for mange Lærere, nemlig Balles Lærebog. De gamle Amtsprovster og den største Del af de ældre Præster fordrede, at denne Bog skulde læres perfekt udenad, og det var en tung Byrde for mange Børn at lære den paa den Maade; men denne Bog er jo for flere Aar siden bleven afløst af en Bog, der er meget lettere, og naar man vil være billig og retfærdig, maa man takke den nuværende høitæredede Kultusminister herfor, ligesom man maa være ham Tak skyldig for de mange andre gavnlige Foranstaltninger, der paa Skolens og Kirkens Omkærter ere trufne til en frisindet Udvikling af de herhenhørende Forhold. Naamlig er der en Lov, der er udkommen under den nuværende Kultusminister, for hvilken en stor Del af Forældrene have været taknemlige, og hvormed de have været veltilfredse, den Lovbestemmelse nemlig, at et Barn skal kunne udskrives, naar det er 15 Aar gammelt, uagtet det ikke har de Kundskaber inde, der fordres i Loven af 1814, og at det staar til Forældrene, naar Barnet har den almindelige Dplysning, at lade det udskrive, naar det er 13 Aar gammelt. Jeg skal ogsaa nævne Loven af 1856. Man vil maaske sige, at det er en Lov, som Skolelærerne nok kunde være glade ved, thi den var Vand paa deres Mølle, fordi deres Løn ved den blev forbedret; men det var en nødvendig Foranstaltning, da Loven udkom; thi der var den Gang en saadan Mangel paa Seminarister, at mange Skolelærereembeder maatte besættes ved uegerminerede Folk, fordi det ikke var muligt at faae Folk til at uddanne sig til Skolelærere paa Grund af den ringe Løn. I Forbindelse dermed staar ogsaa Lærernes Uddannelse. Det var beklageligt, at mange af de ældre Lærere, der vare ansatte uden seminaristisk Dannelse, og tildels ogsaa Nogle af dem, der vare ansatte, siden Seminarierne ere oprettede, ikke vare i Besiddelse af den Dplysning og Udvikling med Hensyn til Kundskab, som Befolkningen trængte til, og at det mange Steder, naar Befolkningen ønskede en høiere Uddannelse end den, Loven ligefrem henviste til, ikke var muligt for Lærerne f. Ex. at holde Aften-skole paa en saadan Maade, at Folk kunde være tjente dermed eller have nogen synderlig Nytte, Gavn og Glæde deraf. Der var en anden Gene ved Skoleundervisningen, som nu ikke eksisterer. Der var fra Regjeringen for flere Aar tilbage udkommet en Bestemmelse om, at en vis Methode skulde bruges i Skolerne, og de gamle Amtsprovster og Præster holdt paa denne Methodes Anvendelse. For Dvrigt er Metoden god nok, naar Læreren har Frihed til

at bruge den efter sin bedste Overbevisning. Den er brugt længe, før den blev befalet, og vil formentlig til enhver Tid blive brugt i de Skoler, der have et stort Børneantal. Jeg sigter naturligvis herved til den indbyrdes Undervisning. Men den regelrette og snorlige Begrænsning, der var paabudt ved dens Brug, den Smaalighed, der gjaldt med Hensyn til Kommando, Piben og Pæning, det tildels uheldige Apparat af Tabeller, kort sagt den hele Ordning, gjorde Metoden upraktisk i Skolen og svækkede Forældrenes Interesse for Dplysningen. Man sagde: „Hvad hjælper det, at vi forberede vore Børn; naar de komme i Skole, skulle de alligevel begynde med ABC og stave paa Tabeller.“ Men denne tungne Methode er nu afløst, saa at Lærerne i saa Henseende have større Frihed. Med Hensyn til Lærernes Uddannelse maa vi ogsaa paafikne, at der er indført Forandringer, hvorved de kunne erholde en større Uddannelse end ved Seminarierne. Der er mange Skolelærere, som vistnok ere meget glade ved, at de kunne benytte deres Høstferie saaledes, at de kunne erholde en fyldigere Uddannelse her i Kjøbenhavn i de Undervisningsagjættede, hvori det er paalagt dem at undervise, eller i saadanne, som særdeles interessere dem. Det er en Foranstaltning, som har havt en særdeles gavnlig Indflydelse paa Dplysningen i mange Henseender. Den har gjort Seminarierne langt dygtigere til at være Lærere ved Aften-skoler og høiere Land-skoler, og de, der benytte det saakaldte Monradtske Kursus for Seminarister paa 2½ Aar, modtage der en endnu mere udvidet og langt fuldkommere Uddannelse, end de kunne faae paa Seminarierne, og blive derved langt bedre flikkede til deres Gjering i Kjøbstads-skolerne og de høiere Uddannelsesanstalter paa Landet. Det er jo ogsaa senere ved Lovbestemmelsen om, at der kan ansættes Lærere, gjort muligt for Kommunerne mange Steder at faae billigere Lærerekræfter for deres Børn, end Tilfældet har været før, og ved den sidste Lov om Skolekommissioner og om Sogneraadenes Myndighed med Hensyn til Skolevesenet er der jo gaaet videre i den Retning, som er foreskrevet i Grundloven, nemlig at Kommunerne skulle have Ret til selvstændig at styre deres egne Anliggender under Statens Tilsyn. Gaar jeg nu derfra over til at betragte det nuværende Lovforslag, da er der jo Ingen, der har billiget det i alle Enkeltheder, men man har Alle hast Et eller Andet at indvende imod det. Jeg skal, medens jeg har Ordet, tilslabe mig at paapege enkelte Bestemmelser, som jeg finder mindre praktisk rigtige, og som efter min Mening ikke ville tilfredsstille Befolkningen.

Formanden: Det erede Medlem vil uden Tvivl ved sit Foredrag tage Hensyn til, at det er en 1ste Behandling, der nu foretages, saa at Enkelthederne ikke saa meget høre hjemme her; men naturligvis er der en ikke ringe Frihed i saa Hen-